

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ.КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ”

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ДИСЦИПЛИНА: ГЕОПОЛИТИКА НА КАВКАЗКИЯ РЕГИОН
СТАТУТ НА ДИСЦИПЛИНАТА: ЗАДЪЛЖИТЕЛНА
СПЕЦИАЛНОСТ: АРМЕНИСТИКА И КАВКАЗОЛОГИЯ
СТЕПЕН НА ОБУЧЕНИЕ : БАКАЛАВЪР
ФАКУЛТЕТ: ФКНФ
КАТЕДРА: КЛАСИЧЕСКИ ИЗТОК

2008

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО ДИСЦИПЛИНАТА : ГЕОПОЛИТИКА НА КАВКАЗКИЯ РЕГИОН

Вид на занятията	Семестър	Хорариум		Кредити
		Седмично	Общо	
А. Лекции	7	2	30	2
Б. Упражнения Изпит	7			

АНОТАЦИЯ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА

Кавказкия регион има особен статут на един от главните геополитически възли в съвременната световна карта. От хилядолетия в него се преплитат сложни етно-конфесионални, икономически и политически интереси на динамично изменящи се вътрешни и външни центрове на силата. развитието му през вековете е белязано от значимото влияние на скити, асирийци, перси, мидийци, римляни, прабългари, хуни, хазари, византийци, перси, араби, турци, монголи. В по-ново време на кавказката геополитическа шахматна дъска излизат нови играчи – Руска империя (СССР, Руска федерация), Великобритания и САЩ. След Втората световна война в региона се сблъскват геостратегическите интереси на САЩ и Русия.

Характерна особеност във вековното развитие на Кавказкия регион са динамичните центробежни процеси, изразяващи се в значителна политикогеографска раздробеност и висок конфликтен потенциал.

Кавказкият регион се намира в зоната на контакт между християнството и исляма, между народи от индоевропейското, семито-хамитското и алтайското езиково семейство. След разпадането на СССР в него възникват държавите Грузия, Армения и Азербайджан. Техните политически граници наследяват сложното вътрешно административно-политическо деление в бившия СССР, което създава значително напрежение в междудържавните и международните отношения. Те са допълнително утежнени от вътрешните политически образувания и границите в Северен Кавказ, който остава под юрисдикцията на Руската федерация - Адигея, Дагестан, Ингушетия, Кабардино-Балкария, Карачаево-Черкезия, Северна Осетия, Чечения-Ичкерия.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

А.ЛЕКЦИИ

1. Основи на геополитическия анализ. Геополитическа структура на света – основни елементи.
2. Място на Кавказкия регион в съвременната геополитическа структура на света.
3. Природногеографски условия и природноресурсен потенциал на Кавказ.
4. Етнически и културно-политически процеси в Кавказкия регион.
5. Съвременна етническа и религиозна структура на кавказките народи.
6. Формиране съвременната политическа карта на Кавказкия регион. Основни етапи.
7. Особенности на социално-икономическото развитие на кавказките страни.
8. Геополитически интереси, вътрешни и външни центрове на силата в Кавказкия регион.

Б. УПРАЖНЕНИЯ (не се предвиждат)

В.ИЗПИТИ – оформяне на крайната оценка

1.От семестриален изпит 100 %

Г. ЛИТЕРАТУРА

1. Андрианова, Т., Геополитическите теории XX в. (социално-философско изследование), Москва, 1996.
2. Асенов, Б., Нация, религия, национализъм. София, 1994.
3. Баро, Ж.-К., Ислямът. Религия на силата или силата на една религия. София, 1992.
4. Батаклиев, И., Предна Азия (Политикогеографски преглед). – Просвета, 7, 1939.
5. Батаклиев, И., Кавказките земи и тяхното политическо и стопанско значение. – Просвета, 3, 1941.
6. Баукър, Д., Световните религии. София, 2004.
7. Бацаров, З., Геополитически системи. София, 1999.
8. Бжежински, Зб., Голямата шахматна дъска. София, 1997.
9. Божинов, Н., Н., Петков, Ст. Димитров, Светът – карти, имена, числа. Справочник по страни. София, 2007.

10. Брук, С., Население мира. Этно-демографский справочник. Москва, 1996.
11. Гаджиев, К., Введение в геополитику. Москва, 1998.
12. Гаджиев, К. С.. Геополитика Кавказа. М., 2003
Геополитика. Информационно-аналитический портал. Интернет на адрес:
<http://geopolitica.ru/Articles>
13. Геополитически речник на света, София, 2005.
14. Голубчик, М., Политическая география мира. Смоленск, 1998.
15. Гумилев, Л., География этноса в исторический период. Ленинград, 1990.
16. Гумилев, Л., Ритмы Евразии. Москва, 1993.
17. Гумилев, Л., Тысячелетие вокруг Каспия. Москва, 1993.
18. Гъдев, Н., Триъгълникът Балкански полуостров – Кавказ – Близък изток и неговото глобално геополитическо значение. – Военен журнал, 5, 2003.
19. Гъдев, Н., Защо високопланинските райони са постоянни огнища на регионални конфликти. – Военен журнал, 3, 2004.
20. Динев, В., Човекът между Изтока и Запада. София, 2007.
21. Дмитриев, Ан., Конфликтология. Москва, 2000.
22. Дугин, А., Основы геополитики. Москва, 1997.
23. Дюлгерова, Н., Грузия и реалностите на ХХІ век. – В: Социалните конфликти в постсоциалистическите страни в условията на глобализацията и регионализацията, Варна, 2004.
24. Дюлгерова, Н., Границите в Кавказ. София, 2008.
25. Экономическая, социальная и политическая география мира. Регионы и страны. Под ред. С. Б. Лаврова. Москва, 2002.
26. Загоров, О., Модерният национализъм. София, 1995.
27. Карастоянов, Ст., Чечения. Политико-географска характеристика. София, 2003.
28. Костел, Е., Съвременната геополитика. София, 1999.
29. Луканов, А., Н. Божинов, Ст. Димитров, Страните в света. София, 2007-2008.
30. Машбиц, Я., Комплексное страноведение. Смоленск, 1998.
31. Мироненко, Н., Страноведение. Теория и методы. Москва, 2001.
32. Недин, Ст., Етносьт, територията и държавата като основни понятия в политическата география. – Военен журнал, 6, 1996.
33. Русев, М., Армения. – Обучението по география, 3, 1995.
34. Русев, М., Анатолия на глобалното противостоене от гледна точка на класическата геополитика. – Геополитика, 4, 2005.
35. Русев, М., Обществена география. Избрани лекции, методологични указания, информационни ресурси. София, 2008.
36. Славейков, П., Етногеография. София, 2006.
37. Тодоров, Ц., Ислямът. София, 1995.
38. Трайков, Т., Световните религии – възникване, развитие и териториално разпространение. – Обучението по география, 1, 2003.
39. Чебоксаров, Н., Чебоксарова, Народи, раси, култури. София, 1982.

40. Blaut, J., The Theory of Cultural Racism. – Antipode, 24, 1993.
41. Bzezinski, Z., America's New Geostrategy. – Foreign Affairs, vol. 66, 4, Spring, 1988.
42. Bzezinski, Z., Post-Communist Nationalism. – Foreign Affairs, vol. 68, 5, Winter 1989/1990.
43. Claval, P., La géographie culturelle. Paris, 1995
44. Cohen, S., Global Geopolitical Changes in the Post-Cold War Era. – Annals of the Association of American Geographers, 81, /4/, 1991.
45. Cox, K., Territory, State and Politics. An Introduction to Political Geography. Part 2. Ohio, 1992.
46. Der Fischer Weltalmanach. Zahlen Daten Fakten. Frankfurt am Main, 2000-2008.
47. Dictionnaire des Etats. Paris, 1976, 1997, 2003.
48. Fukujama, F., The End of History. – In: The National Interest, Summer, 1989.
49. Glassner, M., H. de Blij, Systematic Political Geography, New York, 1989.
50. Glassner, M., Political Geography. New York, 1993.
51. Gray, C., The Geopolitics of Super Power. Lexington, 1998.
52. Images économiques du monde, Paris, 1992-2008.
53. Kissinger, H., Diplomacy. New York, 1994.
54. Lacoste, Y., Géopolitique. La longue histoire d'aujourd'hui. Paris, 2006.
55. Muir, R., Modern Political Geography, London, 1975, 1981.
56. Parker, G., The Geopolitics: Past, Present and Future. London, 1998.
57. Slaveikov, P., The Ethnic Conflicts – the Struggle for Strategic Resources. – In: Global Changes and Regional Challenges. Third International Conference, Sofia, 2007.
58. Taylor, P., Political Geography: World Economy, Nation State and Locality. London, 1989.
59. Taylor, P., Political Geography. New York, 1989, 1993.
60. Toynbee, A., Study of History. Oxford, 12 vols., 1934–1961.
61. Traykov, T., Ethno-Confessional Communities on the Balkans and Development of Integration Processes in Europe. – In: Human Dimensions of Global Change in Bulgaria. First International Conference. Sofia, 2005.
62. Zhecheva, K., Political Nationalism and Localism in the Globalization Epoch. – In: Global Changes and Regional Challenges. Third International Conference, Sofia, 2007.
63. Списание “Геополитика Кавказа”. Интернет на адрес: <http://kavkaz.geopolitika.ru/>
64. Списание “Геополитика”. Или в Интернет на адрес: <http://www.geopolitics.hit.bg/>
65. Michael Klare, T., The New Geopolitics of Energy. В: The Nation. Онлайн вариант: <http://www.thenation.com/doc/20080519/klare>
66. Списание Geopolitics. ISSN: 1557-3028 (electronic) 1465-0045 (paper)

67.Global Research. Centre for Reserch of Globalization. Онлайн вариант:
<http://www.globalresearch.ca/>

Изготвил:

Доц. д-р Марин Русев